

Consensus over definitie communicatieve redzaamheid

Ingrid Singer, Inge Klatte, Ingrid Clossen en Ellen Gerrits

Siméa congres 6 april 2017

Inhoud

- Deel I:
Consensus over communicatieve redzaamheid
- Deel II:
Communicatieve redzaamheid beschrijven
en meten

Discussievraag 1

- Waarom is het belangrijk om iets te kunnen zeggen over de communicatieve redzaamheid van een kind met TOS?

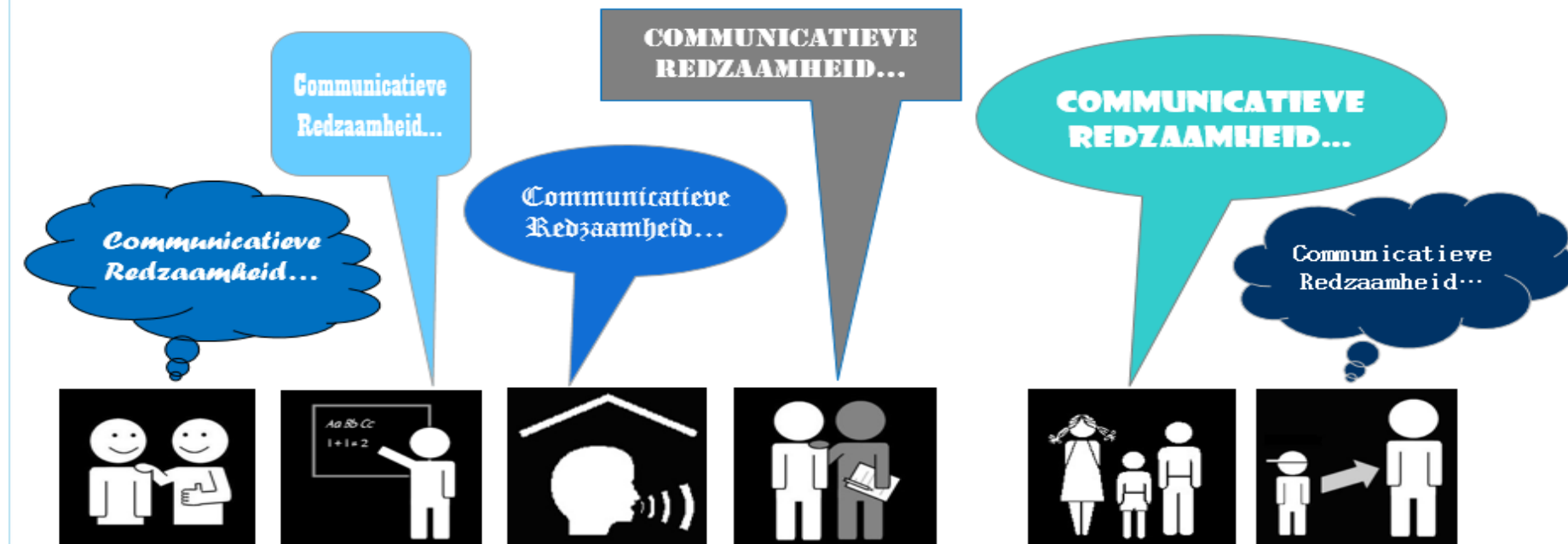

Communicatieve redzaamheid (CR)

- Begrip geïntroduceerd in wettekst: *Artikel 12. Beperkingen in de onderwijsparticipatie (Min. OCW, 2005)*
- Mede bepalend voor toekenning onderwijsarrangementen binnen Passend onderwijs
- Mede bepalend bij toegang vroegbehandeling
- Door logopedisten genoemd als hoofddoel (functioneel- of participatiedoel) taaltherapie

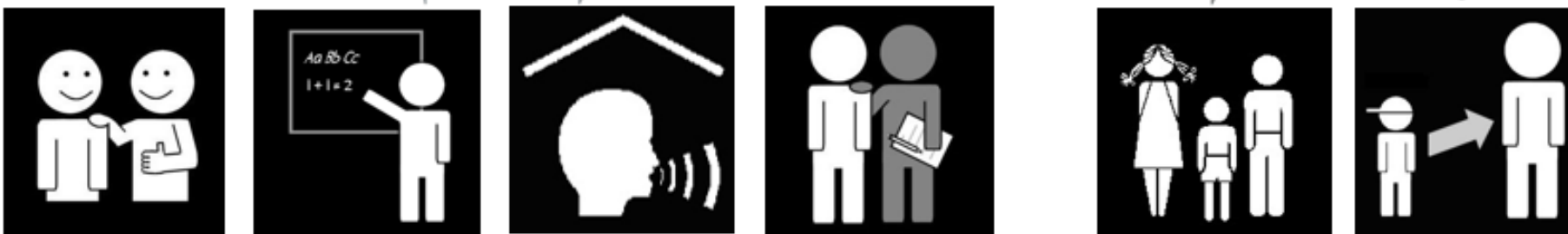
CR: vaak gebruikt, maar niet gedefinieerd

- CR door professionals verschillend beschreven en beoordeeld
- Bemoeilijkt communicatie (interdisciplinair en met ouders)
- Verschil in omschrijving probleem en bijpassende doelen
- Weinig handvatten om CR systematisch in kaart te brengen

Doelen Delphi studie CR

- Consensus over begrip CR in multidisciplinair deelnemerspanel
- CR concreet beschrijven (operationaliseren)

Communicatieve
Redzaamheid!

47 deelnemers Delphi panel

10 ouders van jong kind met taalproblemen (door TOS, ASS of VB)

5 jongeren met taalproblemen (alleen Ronde 2 en 3)

11 logopedisten

6 klinisch wetenschappelijk onderzoekers

5 leerkrachten

4 kinderpsychologen / orthopedagogen

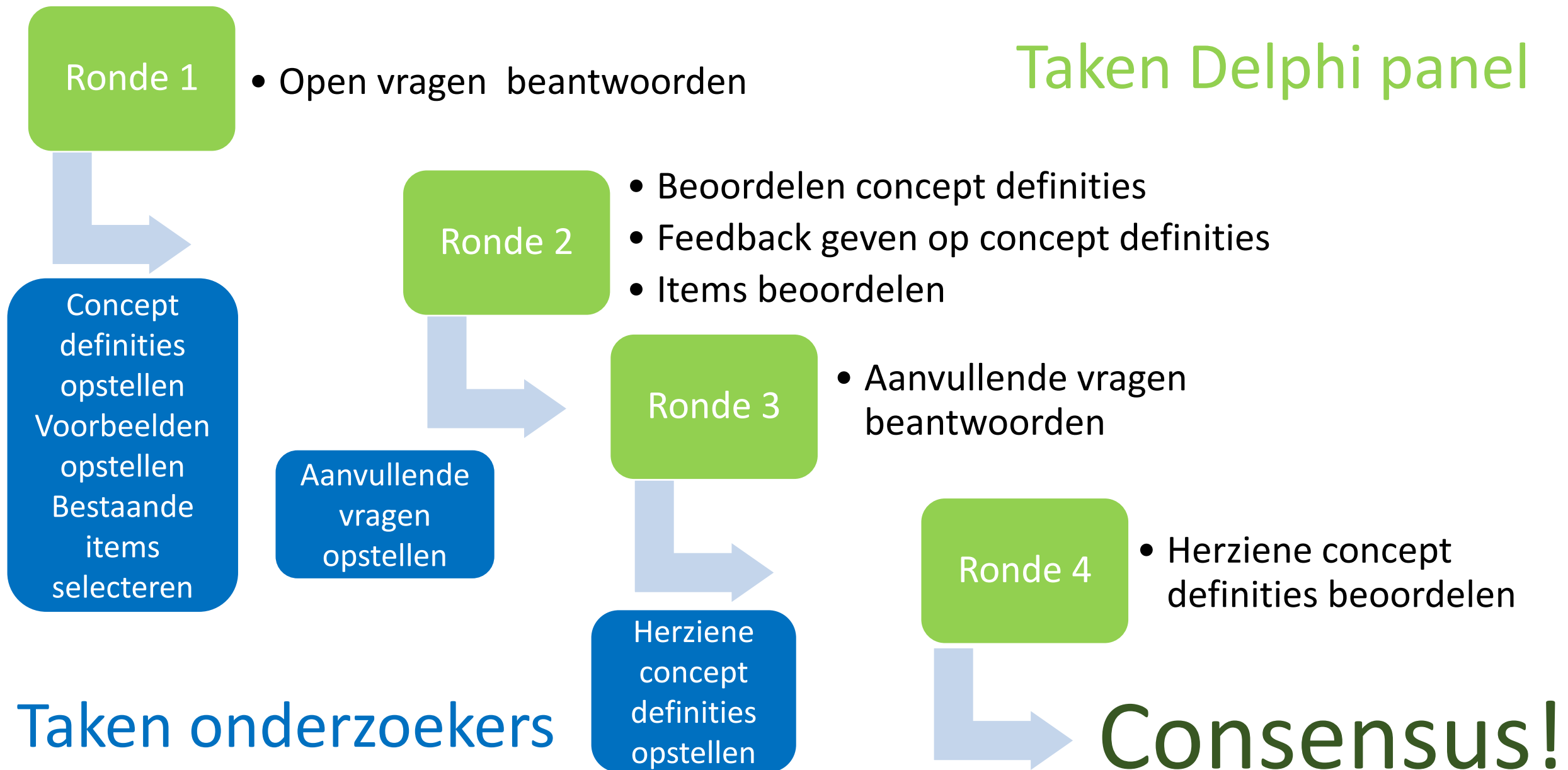
4 klinisch linguïsten

2 pedagogisch behandelaars

47 totaal

Delphi studiedesign

Taken Delphi panel

Discussievraag 2

- Wat is communicatieve redzaamheid bij jonge kinderen met TOS?

Data uit Delphi studie

“Communicatieve redzaamheid is het zelfredzaam zijn in communicatie. Zich voldoende kunnen uitdrukken - op wat voor manier dan ook - om duidelijk te maken wat het kind wil / bedoelt / nodig heeft / wil zeggen. Dit kan middels allerlei (hulp-)middelen zijn, zolang het maar geen voorkennis/bijzondere kennis/aanpassingen van de andere partij behoeft (behalve wat geduld en inlevingsvermogen).” (ouder 7)

“Het [communicatieve redzaamheid] is van belang om deel te kunnen nemen aan het leven in onze maatschappij. Voor een kind is dit bijvoorbeeld op school, maar ook thuis, in de winkel, op straat et cetera.” (professional 25)

“[Communicatieve redzaamheid is] dat ze zonder hulp van buitenaf kan communiceren met iedereen die ze in het dagelijks leven treft. Dat ze adequaat kan reageren op anderen en dat ze zich begrijpelijk kan uitdrukken naar anderen. Dat andere mensen haar begrijpen.” (ouder 1)

“[Communicatieve redzaamheid is] in staat kunnen zijn en durven voor zichzelf op te komen en zich vrij in de situaties te kunnen bewegen en uiten. Grenzen kunnen en durven stellen op een sociaal aanvaardbare manier. Initiatief nemen wanneer dit gewenst is.” (professional 6)

Resultaten definitie CR

- 3 conceptdefinities o.b.v. ronde 1
- definitie Siméa
- definitie o.b.v. uit literatuuronderzoek

Geen consensus in ronde 2

- aanvullende vragen in ronde 3
- 3 aangepaste conceptdefinities

Consensus in ronde 4!

Definitie:

Communicatieve redzaamheid is het begrijpen en begrepen worden in een sociale context door het inzetten van verbale en/of non-verbale communicatieve vaardigheden.

Discussievraag 3

- Waarom zou je je communicatieve redzaamheid willen beschrijven en/of meten?

Communicatieve redzaamheid beschrijven en/of meten

- 36 concrete gedragingen o.b.v. input Delphi panel
- 3 gevalideerde en betrouwbare vragenlijsten over communicatie: FOCUS, CCC-2-NL, SCOL
- Ter controle screeningsvragen Siméa
- Passen deze vragen bij begrip CR?
- Beoordeeld op 7-punts Likertschaal

CR meten?

	Beoordeling (mediaan) van alle items per vragenlijst	Percentage items met beoordeling goed/zeer goed
36 gedragingen CR	2 (goed)	92%
Siméa Screening CR	2 (goed)	88%
FOCUS	2 (goed)	60%
FOCUS-34	2 (goed)	60%
CCC-2-NL, Prag	3 (redelijk)	43%
CCC-2-NL, ACS	3 (redelijk)	41%
SCOL	3 (redelijk)	35%
CCC-2-NL	3 (redelijk)	33%
CCC-2-NL, SIS	3 (redelijk)	18%

CR meten

- FOCUS(-34) te gebruiken bij evalueren behandeling individueel kind
- Scoring profile FOCUS(-34) te gebruiken bij opstellen doelen
- Helaas geen genormeerd meetinstrument beschikbaar
- Siméa screening en handreiking te gebruiken bij beschrijven CR in schoolse context
- Concrete gedragingen van Delphi studie (vanaf 2018) te gebruiken bij bepalen hulpvraag ouders (gesprekstool ENGAGE)

Taalbegrip

1. Beschrijf hoe de leerling¹ de mondelinge informatie volgt tijdens instructie, gesprek met docent en/of leerlingen, kring, vrije situaties.

Uitdrukkingsvaardigheden

2. Beschrijf hoe de leerling zich duidelijk maakt tijdens instructie, gesprek met docent en/of leerlingen, kring (o.a. logisch en kernachtig vertellen), vrije situaties.

Wederkerigheid

3. Beschrijf hoe de leerling een gesprek voert tijdens instructie, gesprek met docent en/of leerlingen, kring, vrije situaties.

Communicatieve weerbaarheid

4. Beschrijf hoe de leerling zich uit in diverse situaties (initiatief nemen, terugtrekken, mening geven, conflict oplossen, hulp vragen, samenwerken).

Samenvattend

5. Wat betekenen de communicatieproblemen die u beschrijft voor het functioneren van de leerling in de groep/klas? En op welk van de aspecten is er in klas en/of geeft de leerling zelf aan, de meeste hulp nodig?

Discussievraag 4

- Hoe kom je aan de gegevens om de communicatieve redzaamheid in de schoolse context te beschrijven?

FOCUS en FOCUS-34

	FOCUS / FOCUS-34 (Thomas-Stonell e.a., 2012)
Doel	Evaluatie behandeling
Domein(en)	Communicatieve participatie
Doelgroep	Kinderen met communicatieproblemen van 1;6 t/m 5;11 jaar
Type	Vragenlijst voor ouders of clinicus
Aantal items	50 / 34
Invulduur	10 minuten
Genormeerd	nee
Onderzoek meeteigenschappen	Interne consistentie, interbeoordelaarsbetrouwbaarheid en test-hertestbetrouwbaarheid goed Valide instrument voor meten verandering in communicatieve participatie

FOCUS-NL / FOCUS-34-NL

Downloaden gaat in een paar eenvoudige stappen:

1. Ga naar <http://www.focusoutcomemeasurement.ca> en klik op de link naar Flintbox.
2. Kies het te downloaden product.
3. Voer uw emailadres in. Nieuw op Flintbox? Kies dan 'create an account for me'. Voer uw gegevens in en ga akkoord met de gebruikersvoorwaarden. Bevestigt de aanmelding door de link aan te klikken in het mailtje van Flintbox.
4. Heeft u al een password? Log dan in.
5. Plaats uw bestelling door het gewenste product te kiezen (b.v. *FOCUS-34 outcome measure – Parent (including translations)*).
6. Ga akkoord met de *licence* en klikt op *confirm*.
7. Klik op de link in het mailtje van Flintbox.
8. Kies bij 'components' het te downloaden product en bewaar dit op uw computer.

FOCUS®-34: versie ouders

Focus on the Outcomes of Communication Under Six

Thomas-Stonell, N., Oddson, B., Robertson, B., Walker, J. & Rosenbaum, P. © 2015

Naam van het kind _____

Ingevuld op Jaar _____ Maand _____ Dag _____

Geboortedatum Jaar _____ Maand _____ Dag _____

Kalenderleeftijd Jaren _____ Maanden _____

Ingevuld door _____

Aantal keer FOCUS ingevuld _____

Naam logopedist _____

FOCUS®-34
TOTAAL
SCORE

Invulinstructies:

FOCUS®-34 geeft een momentopname van de vaardigheden van uw kind op het moment van invullen. Sommige vragen zijn op dit moment mogelijk niet van toepassing op uw kind. Kruist u in dat geval "Helemaal niet zoals mijn kind" aan. Uw kind kan deze vaardigheden mogelijk ontwikkelen tijdens therapie en het kiezen van dit antwoord zorgt ervoor dat alle vaardigheden die uw kind ontwikkelt zichtbaar worden. Beantwoordt u alstublieft alle vragen.

Definities:

"Praten", "vertellen", "spreken" en "woorden" gaan over verbale communicatie, bijvoorbeeld: "Mijn kind praat veel".

"Communiceren", "gesprekken voeren", "vragen", "antwoord geven" en "overbrengen" gaan over iedere vorm van communicatie (verbale en nonverbale communicatie, gebaren, picto's, etc). Bijvoorbeeld "Mijn kind kan zelfstandig communiceren met andere kinderen". Er is één uitzondering: Deel 1, #13: "Mijn kind wacht op zijn of haar beurt om te praten". Hierbij verwijst praten naar alle vormen van communicatie.

Deel 1		Hele- maal niet zoals mijn kind	Een klein beetje zoals mijn kind	Enigs- zins zoals mijn kind	Redelijk zoals mijn kind	Behoor- lijk zoals mijn kind	Bijna hele- maal zoals mijn kind	Hele- maal zoals mijn kind
1.	Mijn kind is op zijn of haar gemak wanneer het communiceert.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2.	Mijn kind praat tijdens het spelen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
3.	Mijn kind is bereid om met anderen te praten	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
4.	Mijn kind is zelfverzekerd als het communiceert met onbekende volwassenen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
5.	Mijn kind kan zelfstandig communiceren.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
6.	Mijn kind praat veel.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
7.	Mijn kind kan zinnnetjes maken van meer dan twee woorden.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
8.	Mijn kind kan zelfstandig communiceren met andere kinderen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
9.	Mijn kind spreekt duidelijk.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
10.	Mijn kind wordt meteen begrepen als het met andere kinderen praat.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
11.	Mijn kind spreekt in volledige zinnen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
12.	Mijn kind communiceert om problemen op te lossen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
13.	Mijn kind wacht op zijn of haar beurt om te praten.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
14.	Mijn kind drukt zijn/haar ideeën uit met woorden.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
15.	Mijn kind spreekt grammaticaal correct.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
16.	Mijn kind gebruikt nieuwe woorden.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
17.	Mijn kind gebruikt woorden om naar dingen te vragen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
18.	Mijn kind wordt in een keer begrepen als het praat met onbekende volwassenen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
19.	Mijn kind kan onbekende volwassenen iets vertellen over gebeurtenissen uit het verleden.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
20.	Mijn kind gebruikt taal om nieuwe ideeën over te brengen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
21.	Mijn kind kan zelfstandig communiceren met onbekende volwassenen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
22.	Mijn kind kan met andere kinderen praten over wat hij of zij aan het doen is.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
23.	Mijn kind kan zich concentreren op een taak.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Score								

Deel 2		Kan mijn kind helemaal niet	Kan mijn kind met zeer veel hulp	Kan mijn kind met veel hulp	Kan mijn kind met een beetje hulp	Kan mijn kind soms zonder hulp	Kan mijn kind vaak zonder hulp	Kan mijn kind altijd zonder hulp
1.	Mijn kind kan effectief communiceren met bekende volwassenen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2.	Mijn kind wordt door andere kinderen betrokken bij spelletjes.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
3.	Mijn kind probeert een gesprek te voeren met onbekende volwassenen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
4.	Mijn kind neemt deel aan groepsactiviteiten.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
5.	Mijn kind kan een logisch verhaal vertellen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
6.	Mijn kind kan antwoord geven op vragen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
7.	Mijn kind vraagt andere kinderen om dingen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
8.	Mijn kind kan effectief communiceren met andere kinderen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
9.	Mijn kind kan effectief communiceren met onbekende volwassenen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
10.	Mijn kind wordt begrepen door andere kinderen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
11.	Mijn kind mengt zich in gesprekken met leeftijdsgenootjes.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Score								

FOCUS®-34 Scoring Profile

ICF-CY Capacity Items

<i>Expressive Language</i>	Scores	<i>Pragmatics</i>	Scores	<i>Receptive Language/Attention</i>	Scores
Pt. 1: Question 06		Pt. 1: Question 13		Pt. 1: Question 12	
Pt. 1: Question 07		Pt. 1: Question 17		Pt. 1: Question 23	
Pt. 1: Question 11		Pt. 2: Question 07		Pt. 2: Question 06	
Pt. 1: Question 14					
Pt. 1: Question 15					
Pt. 1: Question 16					
Pt. 1: Question 20					
Total Score		Total Score		Total Score	
Average ÷ 7		Average ÷ 3		Average ÷ 3	

Child: _____

Date Completed: Year ___ Month ___ Day ___

Date of Birth: Year ___ Month ___ Day ___

Chronological Age: Year ___ Month ___

FOCUS Completion # ___

FOCUS Completed by Parent Clinician

Speech-Language Pathologist:

_____

ICF-CY Performance Items

<i>Intelligibility</i>	Scores	<i>Expressive Language</i>	Scores	<i>Social/Play</i>	Scores	<i>Independence</i>	Scores	<i>Coping/Emotions</i>	Scores
Pt. 1: Question 09		Pt. 1: Question 19		Pt. 1: Question 02		Pt. 1: Question 05		Pt. 1: Question 01	
Pt. 1: Question 10		Pt. 1: Question 22		Pt. 2: Question 01		Pt. 1: Question 08		Pt. 1: Question 03	
Pt. 1: Question 18		Pt. 2: Question 05		Pt. 2: Question 02		Pt. 1: Question 21		Pt. 1: Question 04	
Pt. 2: Question 10				Pt. 2: Question 03					
				Pt. 2: Question 04					
				Pt. 2: Question 08					
				Pt. 2: Question 09					
				Pt. 2: Question 11					
Total Score		Total Score		Total Score		Total Score		Total Score	
Average ÷ 4		Average ÷ 3		Average ÷ 8		Average ÷ 3		Average ÷ 3	

Top 3 Change Categories:

1. _____
2. _____
3. _____

FOCUS®-34
Total Score

Communicatieve redzaamheid

- *Begrijpen en begrepen worden in een sociale context door het inzetten van verbale en/of non-verbale communicatieve vaardigheden*
- Taaltherapie evalueren met FOCUS(-34)
  - Zie www.hu.nl/overdehu/nieuws/Lectoraat-Logopedie-publiceert-vertaling-van-evaluatie-instrument-FOCUS
- Doelen opstellen met scoring profiel FOCUS(-34)
- Beschrijven CR met handreiking van Siméa (2016)
- Vanaf 2018: gesprekstool ENGAGE voor bepalen hulpvraag

Discussievraag 5

- Wat ga je toepassen in je werk en hoe?

Dank voor uw aandacht!

ingrid.singer@hu.nl